

Briuselis, 2021 m. lapkričio 23 d.
(OR. en)

14046/21

Tarpinstitucinė byla:
2008/0140(CNS)

SOC 662
ANTIDISCRIM 99
MI 859
JAI 1255
FREMP 268

ATASKAITA

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinų atstovų komitetui / Tarybai
Ankstesnio dokumento Nr.:	13394/21
Komisijos dok. Nr.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas – Pažangos ataskaita

I. IVADAS

2008 m. liepos 2 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kurios tikslas – apsaugoti nuo diskriminacijos dėl religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos ne tik užimtumo, bet ir kitose srityse. Papildant esamus šios srities EB teisės aktus¹, siūloma horizontaliaja Vienodo požiūrio direktyva būtų uždrausta diskriminacija pirmiau minėtais pagrindais šiose srityse: socialinės apsaugos (įskaitant socialinį draudimą ir sveikatos priežiūrą), švietimo ir galimybių naudotis prekėmis bei paslaugomis (įskaitant aprūpinimą būstu).

¹ Visų pirma Tarybos direktyvas 2000/43/EB, 2000/78/EB ir 2004/113/EB.

Didelė dauguma delegacijų iš principo palankiai įvertino pasiūlymą ir daugelis iš jų pritarė tam, kad juo siekiama užbaigti kurti esamą teisinę sistemą, reglamentuojant su visais keturiais diskriminacijos pagrindais susijusius klausimus, remiantis horizontaliuoju požiūriu.

Dauguma delegacijų patvirtino, kad Europos Sąjungoje svarbu propaguoti vienodo požiūrio taikymą kaip bendrą vertybę. Visų pirma, kelios delegacijos pabrėžė pasiūlymo reikšmę įgyvendinant JT neįgalųjų teisių konvenciją (JT NTK). Tačiau kai kurios delegacijos būtų pageidavusios platesnio užmojo nuostatų dėl negalios.

Nors tam tikros delegacijos pabrėžė, kad svarbu kovoti su diskriminacija, iš pradžių jos abejojo dėl Komisijos pasiūlymo reikalingumo, nes, jų nuomone, šiuo pasiūlymu pažeidžiama nacionalinė kompetencija tam tikrais klausimais ir jis prieštarauja subsidarumo bei proporcingumo principams. Tam tikros delegacijos taip pat prašė pateikti paaiškinimų ir pareiškė susirūpinimą visų pirma dėl teisinio tikrumo stokos, kompetencijų pasidalijimo ir pasiūlymo praktinio, finansinio bei teisinio poveikio.

Dvi delegacijos toliau laikosi bendros išlygos dėl paties pasiūlymo.

Kol kas visos delegacijos toliau laikosi bendrų tikrinimo išlygų dėl šio teksto.

CZ ir DK toliau laikosi parlamentinio tikrinimo išlygų. Pritardama pastangoms siekti kompromiso Komisija patvirtino, kad šiame etape ji laikosi pirminio pasiūlymo ir toliau laikosi tikrinimo išlygos dėl bet kokių pasiūlymo pakeitimų.

2009 m. balandžio 2 d. Europos Parlamentas priėmė nuomonę² pagal konsultavimosi procedūrą. 2009 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, šiuo metu pasiūlymui taikomas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 19 straipsnis, todėl Europos Parlamentui *pritarus*, būtinas vieningas balsavimas Taryboje.

² Žr. dok. A6-0149/2009. Dabartinis Parlamentas pranešėja paskyrė Alice Kuhnke (SE, Žaliųjų frakcija / Europos laisvasis aljansas).

II. TARYBOS DARBAS PIRMININKAUJANT SLOVĖNIJAI

Gegužės mėn. aptarus naują visapusišką kompromisinį pasiūlymą³, pirmininkaujanti Slovėnija pateikė orientacinį pranešimą⁴, kuriame išdėstyti klausimai, kuriuose daugiausia dėmesio skirta trims pagrindiniams neišspręstiems aspektams, t. y.: 1) *subsidiarumui*, 2) *nuostatomis dėl negalios (įgyvendinimo išlaidos ir nuoseklumas JT NTK atžvilgiu)*, ir 3) *teisiniam tikrumui*. Delegacijos aptarė šiuos klausimus neformaliame Socialinių klausimų darbo grupės narių posėdyje.⁵ Diskusija gali būti apibendrinta⁶ taip:

1. **Subsidiarumas (visų pirma 2 straipsnio 8 dalis, 3 straipsnio 1–2 dalys bei 16 konstatuojamoji dalis)**

- a) **Ar ES teise yra užtikrinama tinkama pusiausvyra tarp subsidiarumo ir apsaugos nuo diskriminacijos?**
- b) **Ar yra tinkama pusiausvyra tarp, viena vertus, apsaugos nuo diskriminacijos ir, kita vertus, teisių, pavyzdžiui, teisės į privatų ir šeimos gyvenimą, asociacijų laisvės ir spaudos laisvės apsaugos?**

Tam tikros delegacijos laikėsi nuomonės, kad naujausiame tekste, bendrai tariant, užtikrinama tinkama pusiausvyra tarp subsidiarumo ir kitų aspektų (t. y. ES lygmens apsaugos nuo diskriminacijos ir teisių, pavyzdžiui, teisės į privatų ir šeimos gyvenimą, asociacijų laisvės ir spaudos laisvės apsaugos). Tačiau kai kurios delegacijos taip pat manė, kad tekstą reikia toliau tikslinti.

Kitos delegacijos išreiškė susirūpinimą dėl subsidiarumo ir teisinio tikrumo ir patvirtino, kad reikia apsaugoti valstybių narių kompetenciją, be kita ko, tokiuose sektoriuose kaip švietimas.

³ Dok. 8549/21. Žr. taip pat dok. 9108/21 ir 9109/21.

⁴ Dok. 12398/21.

⁵ 2021 m. spalio 27 d. Dėl ypatingų aplinkybių, susidariusių dėl COVID-19 pandemijos, posėdis vyko virtualia forma.

⁶ Daugiau informacijos pateikta dok. 13394/21.

Tuo tarpu kai kurios kitos delegacijos manė, kad tekstas buvo per daug sušvelnintas, susilpninant jame numatytą apsaugą ir potencialiai sukuriant galimybių diskriminacijai tokiose srityse kaip santuokinė ir šeimninė teisė.

Viena delegacija taip pat pageidavo, kad į tekstą būtų vėl įtraukta tarpsektoriškumo sąvoka.

Pritardamas dabartiniam tekstui kaip tolesnių diskusijų pagrindui, Komisijos atstovas patvirtino, kad svarbu gerbti subsidarumo principą, kuris turi būti aptartas pasiūlymo konstatuojamosiose dalyse, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) vaidmenį. Atsakydamas į delegacijų pastabas, Komisijos atstovas paaiškino, kad:

- direktyva buvo taikoma visai *komercinei* veiklai dalijimosi ekonomikos kontekste;
- direktyva buvo tik siekiama užtikrinti vienodas galimybes gauti išsilavinimą, nepažeidžiant nacionalinės kompetencijos; ir
- direktyva galėtų būti taikoma tik SESV 19 straipsnyje nurodytiems diskriminacijos pagrindams.

2. Įgyvendinimo išlaidos (visų pirma 15 straipsnis ir 19ca, cb ir cc konstatuojamosios dalys)

- a) Ar galite pritarti nuostatoms, kuriomis valstybėms narėms suteikiama teisė prašyti laikinai netaikyti reikalavimo užtikrinti tinkamą sąlygų pritaikymą? Kaip pageidautumėte, kad šios nuostatos būtų patikslintos?**

b) Ar galėtumėte pateikti pavyzdžių, kokias konkrečias situacijas norėtumėte įtraukti, atsižvelgiant į tai, kad nepagrįstos ar neproporcingos naštos nepatyrimas jau įtrauktas į tinkamų sąlygų sudarymo sampratą?

Kai kurios delegacijos, kaip kompromisą, buvo pasirengusios apsvarstyti idėją laikinai netaikyti reikalavimo užtikrinti tinkamą sąlygų pritaikymą asmenims su negalia. Tačiau klausimai, kuriuos reikia toliau aptarti, be kita ko, yra poreikis išdėstyti taikytinus kriterijus ir direktyvos suderinamumas su JT NTK. Kaip galimą alternatyvą visiškam laikinam netaikymui, viena delegacija pasiūlė idėją laikinai sustabdyti taikytinų sankcijų taikymą. Kita delegacija išskėlė galimybę, kad tas netaikymas apsiribotų tik naujomis prekėmis ir paslaugomis.

Kitos delegacijos negalėjo pritarti siūlomam laikinam netaikymui, nes tikėtina, kad tai susilpnintų asmenų su negaliomis apsaugą nuo diskriminacijos. Šiame kontekste tam tikros delegacijos pareiškė nuomonę, kad neproporcingos naštos samprata yra pakankama apsauga nuo pernelyg sunkių pareigų. Jos pabrėžė, kad JT NTK tinkamo sąlygų pritaikymo principas taikomas konkrečioms situacijoms ir grindžiamas neproporcingos naštos analize konkrečiu momentu, ir priminė, kad direktyvos projekte pateiktos nuostatos jau buvo susilpnintos per ankstesnes diskusijas (pvz., pašalinant pirmines pareigas infrastruktūros srityje).

Viena delegacija įspėjo dėl konkurencinių pranašumų, kurie galėtų atsirasti, jei kuriose nors valstybėse narėse būtų leista ko nors netaikyti, o kitose būtų laikomasi griežtesnių taisyklių.

Kelios delegacijos manė, kad reikia analizuoti ir tikslinti siūlomą netaikymo nuostatą.

Pripažindamas delegacijų susirūpinimą dėl direktyvoje esamų nuostatų dėl negalios įgyvendinimo ekonominių sąnaudų, Komisijos atstovas pabrėžė, kad, tuo atveju, jei netaikymas būtų svarstomas kaip kompromiso pagrindas, jam turėtų būti nustatytos aiškos sąlygos, kurias valstybės narės turės taikyti.

Kelios delegacijos apgailestavo dėl to, kad iš teksto buvo pašalinta „prieinamumo“ samprata, nes taip susilpninta asmenims su negalia suteikta apsauga, tuo tarpu, kai į JT NTK įtrauktos ir „tinkamų sąlygų sudarymo“, ir „prieinamumo“ sampratos. Kelios delegacijos taip pat apgailestavo dėl to, kad iš teksto buvo pašalinta samprata „universalus dizainas“, kuria būtų buvęs užtikrintas platesnis požiūris į lygių sąlygų taikymą asmenims su negalia.

Pritardamas dabartiniam tekstui kaip tolesnio darbo pagrindui, Komisijos atstovas priminė, kad į pradinį pasiūlymą nebuvo įtraukta jokių išsamių nuostatų dėl prieinamumo ir kad pagrindinis tikslas buvo užtikrinti, kad prieiga prie įvairių dalykinių sričių, kurioms taikoma direktyva, būtų nediskriminacinė.

c) Ar esate patenkinti dabartinio teksto nuoseklumu Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (JT NTK) atžvilgiu?

Kelios delegacijos manė, kad tekstas, bendrai tariant, pakankamai nuoseklus JT NTK atžvilgiu. Tačiau kelios kitos nebuvo įsitikinusios, nuogąstavo dėl teisinio netikrumo ir įspėjo niekaip nepaneigti ir nesusilpninti JT dokumento nuostatų.

Komisijos atstovas akcentavo, kad JT NTK taikoma bet kuriuo atveju ir kad siūloma direktyva prisidės prie jos įgyvendinimo, tačiau direktyva *per se* nėra įgyvendinimo teisės aktas.

3. Teisinis tikrumas (visų pirma 2 straipsnio 7 ir 7a dalys)

Ar galite pritarti nuostatomis dėl leidžiamų skirtingų sąlygų, grindžiamų „amžiumi“ arba „sveikatos būkle, kurie gali būti susiję su asmens negalia,“ taikymo teikiant draudimo, bankininkystės ir kitas finansines paslaugas? Jei ne, ką reikėtų keisti, kad būtų atsižvelgta į Jums susirūpinimą keliančius klausimus?

Kelios delegacijos pritarė dabartiniam tekstui, kuris yra tolesnių diskusijų pagrindas, su sąlyga, kad bus padaryti būtini patikslinimai ir paaiškinimai. Viena delegacija pabrėžė, kad svarbu aiškiai atskirti „negalią“ ir „sveikatos būklę“. Kita delegacija laikėsi nuomonės, kad panašu, jog skirtingų sąlygų, grindžiamų asmens „amžiumi ar sveikatos būkle, kurie gali būti susiję su asmens negalia“, taikymas tikriausiai gali būti nesuderinamas su JT NTK. Kitos patvirtino, kad teisėta atsižvelgti į amžių ir sveikatą, pavyzdžiui, apskaičiuojant draudimo įmokas, ir pabrėžė, kad svarbu užtikrinti objektyvų ir pagrįstą skirtingų sąlygų taikymo pobūdį. Šiame kontekste viena delegacija taip pat pabrėžė, kad reikia spręsti klausimą dėl dirbtinio intelekto naudojimo paslaugų teikėjams priimant sprendimus.

III. IŠVADA

Nors diskusijų, remiantis naujausiu tekstu, metu padaryta tam tikra pažanga, akivaizdu, kad reikia toliau daug dirbti, kad Taryboje būtų galima pasiekti reikiamą vieningumą.